

سرمایه فکری و خلاقیت
با رویکرد آموزشی TRIZ

مؤلف

مربی/مدرسین پور

آموزش و پرورش استان مازندران (شهرستان محمود آباد)

مدرس آموزش ضمن خدمت شهرستان

عضو کمیته پژوهشی آموزش و پرورش شهرستان محمود آباد

سرشناسه: حسین پور، مریم، ۱۳۵۵ -

عنوان و نام پدیدآور: سرمایه فکری و خلاقیت با رویکرد آموزشی TRIZ / مولف مریم حسین پور

مشخصات نشر: ساری: علیم نور، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۲۲ ص

شابک: 978-600-8400-72-1

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۵.

موضوع: خلاقیت

موضوع: Creative ability

موضوع: اندیشه و تفکر خلاق

موضوع: Creative thinking

رده بندی کنگره: ۱۳۹ / ۴۰۸ BF

رده بندی دی.سی: ۳۵، ۱۵۰

شماره کتابشناسی ملی: ۴۹۷۶۳۱۱

شناسنامه کتاب

◀ عنوان: سرمایه فکری و خلاقیت با رویکرد آموزشی TRIZ

◀ مؤلف: مریم حسین پور

◀ امور رایانه و صفحه بندی: سید حسین تقیان

◀ طرح روی جلد: شهریلو فرخی

◀ ویراستار علمی: مریم حسین پور

◀ تیراژ: ۵۰۰

◀ ناشر: علیم نور

◀ نوبت چاپ اول: ۱۳۹۶

◀ چاپ و صحافی: پیشگام

◀ قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

کلیه ی حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر منبع جایز است)

◀ مرکز پخش: ساری - میدان امام - بلوار دانشگاه - پایین تر از حوزه هنری - کوچه گل نرگس - جنب چاپ - برند گستر

◀ شماره تماس: ۰۹۱۱۲۵۵۹۸۴۴

۸..... سخن ناشر

۹..... پیشگفتار مؤلف

فصل اول مفاهیم و کلیات

۱۳..... مقدمه

۱۸..... مدل مجهول

۱۹..... تعاریف متغیرهای کلیدی

فصل دوم سرمایه فکری و مدل های آن

۲۳..... تعاریف سرمایه فکری

۲۵..... عناصر سرمایه فکری

۲۶..... ویژگی های کلیدی سرمایه فکری

۲۶..... دلایل اندازه گیری سرمایه فکری

۲۷..... مدل های سرمایه فکری

۲۷..... مدل سرمایه فکری ادوینسون و مالون

۳۰..... مدل سرمایه فکری بروکینگ

۳۱..... مدل سرمایه فکری استیوارت

۳۲..... مدل سرمایه فکری هانس و لاواندال

۳۳..... مدل سرمایه فکری بنتیس

۳۴..... مدل سرمایه فکری بوئر

۳۴..... مدل سرمایه فکری روس و همکاران

فصل سوم

نظریات خلاقیت و مدل‌های ارایه شده

۳۹	مفهوم خلاقیت
۴۰	تعاریف خلاقیت
۴۱	تعریف خلاقیت از دیدگاه روانشناسی
۴۱	تعریف خلاقیت از دیدگاه سازمانی
۴۱	ضرورت اهمیت خلاقیت و نوآوری در سازمان
۴۲	مراحل خلاقیت
۴۳	مراحل خلاقیت از دیدگاه اسپورن
۴۳	مراحل خلاقیت از دیدگاه استین
۴۵	شرایط ایجاد خلاقیت و نوآوری
۴۵	عوامل موثر در خلاقیت
۴۶	موانع خلاقیت و نوآوری سازمانی
۴۷	نظریات و مدل‌های ارایه شده درباره خلاقیت
۴۷	نظریه خلاقیت گیلفورد
۴۸	نظریه تورنس
۴۹	نظریه خلاقیت آلبرت
۴۹	نظریه کارل راجرز
۵۰	نظریه اسکاتل
۵۰	نظریه کوستلر
۵۱	نظریه خلاقیت والاس
۵۲	نظریه گالاگر
۵۳	دیدگاه‌های موجود در زمینه بروز خلاقیت
۵۴	ویژگی‌های دانش‌آموزان خلاق
۵۵	اصول پرورش خلاقیت شخصی دانش‌آموزان
۵۸	موانع خلاقیت در محیط مدرسه

۶۰	موانع خلاقیت در محیط خانواده
۶۱	خلاقیت استعدادی برای تمام عمر
۶۹	تا چه اندازه معلمان از مدل نوآوری TRIZ آگاهی دارند؟
۷۰	مدل نوآوری TRIZ:
۷۷	نکاتی چند برای اندیشیدن خلاق و جامع
۷۸	هماهنگی چهار p با خلاقیت و نوآوری
۷۹	حل مسئله:
۸۱	راهبردهای کلی حل مسئله:
۸۱	تدریس حل مسئله خلاق
۸۲	مهارت‌های حل خلاق مسایل آموزشی و پرورشی
۸۳	حل خلاق مسئله
۸۵	فرآیند حل خلاق مسئله
۸۵	مبانی نظری مدل نوآوری (TRIZ)
۸۷	تاریخچه‌ی تئوری TRIZ
۸۸	تفکر TRIZ
۹۲	پایه و اساس TRIZ
۱۱۰	خلاصه کلام
۱۱۵	منابع و مآخذ

سرمایه فکری مجموعه‌ای از دانش، اطلاعات، دارایی‌های فکری، تجربه، رقابت و یادگیری سازمانی است که می‌تواند برای ایجاد ثروت بکار گرفته شود. در واقع سرمایه فکری تمامی کارکنان، دانش سازمانی و توانایی‌های آنان را برای ایجاد ارزش افزوده دربر می‌گیرد و باعث منافع رقابتی مستمر می‌شود. خلاقیت¹ برای تمامی روزهای زندگی و سلامت فکر و روح انسان حیاتی است. اگر افراد گرفتار نظامی تکراری و مکانیکی شوند نابود خواهند شد، این یکی از تهدیدهایی است که تمدن‌ها به آن دچار می‌شوند. بیشتر تمدن‌ها نه فقط به دلیل تهدیدهای خارجی بلکه عمدتاً به واسطه ی تکرار مکررات و افول خلاقیت از میان رفته‌اند. خلاقیت همواره مفهومی اسرارآمیز، وسیع و بسیار پیچیده بوده است. خلاقیت را شاید بتوان برترین سطح یادگیری بشر دانست، اما صرف نظر از این باور قدیمی که خلاقین را نسی از اسطوره‌ای و ماورائی می‌پنداشت، در قلمرو علم روان‌شناسی و رفتارشناسی جدید نیز به دلیل ابهام و پیچیدگی ماهیت خلاقیت میان روان‌شناسان و پژوهشگران ذهن و روان در تعریف و تبیین آن اختلاف نظرهای زیادی وجود دارد. براین اساس تا کنون تعریف جامع و کاملی در دسترس نبوده و جنبه‌های آن را دربر گیرد، ارائه نشده است. نظریه‌ها و تعاریف گوناگون که تا کنون درباره‌ی خلاقیت مطرح گردیده غالباً هر کدام جنبه‌ای خاص از آن را مورد تاکید قرار داده‌اند. با توجه به اینکه مفهوم سرمایه فکری و خلاقیت از جمله موضوعات مهمی می‌باشد که بر روی عملکرد سازمان‌های دولتی و خصوصی از جمله بانک‌ها تأثیر بسزایی دارد، بنابراین می‌توان امید داشت که با مطالعه این دو مبحث بتوان زمینه‌ی پیشرفت این سازمان‌ها را فراهم کرد. علی‌رغم اهمیت فزاینده‌ی سرمایه فکری به عنوان منبع حیاتی برتری رقابتی سازمان‌ها، در یک محدودی از این مفهوم وجود دارد؛ این در حالی است که اندازه‌گیری و مدیریت سرمایه فکری به مدیران سازمان‌ها اجازه خلق، پرورش، کنترل و حفظ یک منبع مستحکم مزیت رقابتی را می‌دهد، چیزی که بسادگی به تصرف رقبا در نخواهد آمد. در پایان، از عزیزانی که با ارائه پیشنهادات و نظرات اندیشمندانه و سازنده خویش و با محبت‌های بی‌دریغ خود در تألیف این اثر کمک

¹. Creativity

شایانی نموده‌اند تقدیر و تشکر می‌کنم. از مسئولین آموزش و پرورش شهرستان محمودآباد و مدیران هنرستان‌های کار دانش این شهرستان که در بیشتر اوقات از راهنمای‌های ارزشمندشان برخوردار بودم سپاس و قدردانی می‌کنم. از تمامی دوستان، آشنایان، بستگان و همکاران عزیزم، که در زمان سختی‌های انجام این تالیف، به بنده امید و دلگرمی می‌دادند، ممنون و متشکرم.

اما سپاس و قدردانی خود را به استاد و هم دانشگاهی گرانقدر جناب آقای علی‌گل افشانی مدیریت محترم انتشارات علیم‌نور که با اندیشه‌های زیبا و تشویق‌های ارزشمندشان در تألیف و انتشار این اثر یاری‌گرو پشتیبان اینجانب بوده‌اند تقدیم می‌دارم. این کتاب قابل استفاده اساتید دانشگاه، مدرسان، دانشجویان و دانش‌پژوهان کلیه رشته‌ها بویژه علوم تربیتی و روان‌شناسی و همه کسانی که به ویکرد یاددهی و یادگیری سر و کار دارند مفید می‌باشد و از این روش به عنوان یک روش مطرب در آموزش و یادگیری در این رشته‌ها، بهره گیرند. در نهایت، به گفته ارزشمند توسل اسور که «هیچ کاری ماهیتاً خوب نیست، مگر این‌که برای فرد مفید و راضی کننده باشد» از همه اساتید، مدیران، معلمان، خوانندگان و صاحب‌نظران محترم تقاضا مندم نظرات، پیشنهادها و انتقادات خود را در خصوص این اثر به آدرس پست الکترونیکی به نشانی (Maryam-negari1976@yahoo.com) ارسال نموده و مؤلف را از نظرات ارزشمند خود بهره‌مند سازند.

"اگر «هیچ» سایه پذیرد، منم آن سایه را هیچ"

مریم حسین پور

مدرس آموزش ضمن خدمت فرهنگیان آذر - ۱۳۹۶